



08. Sınıf

TC.İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK

DYK-KURS DEĞERLENDİRME

2.HAFTA

14 – 20 Ekim 2019

✓ Cepheden Cepheye Mustafa Kemal



01-

Çanakkale Savaşı'nda denizlerde başarılı olamayan düşman kuvvetleri, amaçlarına karadan ulaşmak istiyordu. Mustafa Kemal, düşmanın Conkbayırı hattını aşarak ilerleyeceğini tahmin ediyordu. Bu sebeple bu hattın güçlendirilmesine çalıştı. Düşman güçleri 25 Nisan 1915 sabahı Mustafa Kemal'in öngördüğü noktadan, Arıburnu bölgesinden saldırdı. Mustafa Kemal; Arıburnu, Conkbayırı ve Anafartalar'da düşman güçlerine karşı büyük başarılar elde etti.

Mustafa Kemal'in bu başarısında etkili olan kişilik özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birleştirme ve bütünleştirme gücü
- B) İleri görüşlülüğü ve askerî yeteneği
- C) Vatan ve millet sevgisi
- D) Mantıklı ve gerçekçi oluşu

(2008-2009 SBS)

02-

Mustafa Kemal'in Anafartalar Savaşı'nda;

Size ben taarruz emretmiyorum. Ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve komutanlar geçebilir.

emrini vermesi onun;

- I- Cesaret
- II- Akılcılık
- III- Yenilikçilik
- IV- Vatanseverlik

gibi kişisel özelliklerinden hangileri ile ilgili olabilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve IV

(2011-2012 SBS)

03-

Mustafa Kemal, Harp Akademisini bitirdikten sonra kurmay yüzbaşı olarak Şam'a atandı. 1909'da, Meşrutiyet'e karşı çıkan 31 Mart Ayaklanması'nı bastıran Hareket Ordusu'nun kurmay başkanlığını yaptı. Trablusgarp'ta İtalyanlara karşı Derne ve Tobruk'ta başarılı mücadeleler verdi. Bu başarısından sonra binbaşı rütbesine terfi etti. I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nde Arıburnu, Conkbayırı ve Anafartalar'da büyük başarılar elde etti. Bu başarılarından dolayı albay rütbesine yükseldi.

Yukarıda Mustafa Kemal'in askerî öz geçmişi ile ilgili bir bölüm okudunuz.

Buna göre, Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Aldığı görevlerde başarılı olduğuna
- B) Farklı yerlerde askerî görevler yaptığına
- C) Rütbelerini başarıları sonucunda aldığına
- D) Trablusgarp'a, Osmanlı'nın bilgisi dışında gittiğine

(2013-2014 TEOG 1)

04-

İtalya, 1911 yılında Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'a saldırdı. Osmanlı Devleti, Trablusgarp'a ordu veya donanma gönderebilecek durumda değildi. Savaş başlayınca bölgeye içinde Mustafa Kemal'in de bulunduğu bir grup genç ve gönüllü Osmanlı subayı gönderildi. Mustafa Kemal ve arkadaşları yerli halkı örgütleyerek İtalyanlara karşı başarılı mücadeleler verdiler.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin ordu ve donanmasının yetersizliğine
- B) Osmanlı Devleti'nin işgal karşısında tepkisiz kaldığına
- C) İtalya'nın yayılmacı bir politika izlediğine
- D) Subayların teşkilatçı yeteneğine

(2014-2015 TEOG 1 MAZERET)

05-

	MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN ASKERLİK HAYATI İLE İLGİLİ OLAYLAR	KİŞİLİK ÖZELLİĞİ
I	Çanakkale Cephesi'nde "Size ben taarruz emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum!" emrini vermiştir.	Liderliği
II	"Dünyanın en güçlü ordularıyla nasıl savaşıılır?" diyenlere; "Para olacak, ordu olacak, bu millet istiklalini kurtaracaktır." demiştir.	İleri Görüşlülüğü
III	Trablusgarp Savaşı'na Osmanlı Devleti ordu göndermeyince gazeteci kılığıyla bölgeye gitmiş, yerli halkı örgütlemiştir.	Teşkilatçılığı
IV	Çanakkale'de düşmanın çıkarma yapacağı yerleri tahmin etmiş ve o bölgeleri güçlendirmiştir.	Ümitsizliğe Yer Vermemesi

Yukarıdaki tabloda Mustafa Kemal Atatürk'ün askerlik hayatı ile ilgili bazı olaylar, kişilik özellikleriyle yanlış eşleştirilmiştir.

Hangi numaralı olaylar karşılıklı yer değiştirilirse eşleştirme doğru yapılmış olur?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve IV D) III ve IV

(2014-2015 TEOG 1)

06-

İlk askerî başarısını, Trablusgarp'ta İtalyanlara karşı kazanan Mustafa Kemal, daha sonra görev aldığı cephelerde başarılı görevler yapmıştır.

Bu bilgiden, Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili, aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) İlk görev yeri Trablusgarp'tır.
B) Başarılı bir askerlik hayatı vardır.
C) İtalyanlara karşı başarılı mücadeleler vermiştir.
D) Trablusgarp Savaşı, askerlik hayatına deneyim kazandırmıştır.

(2013-2014 TEOG 1 MAZERET)

07-



29 Ekim 1915 tarihli Tasvir-i Efkâr gazetesi, Mustafa Kemal'in Çanakkale Kara Savaşlarındaki başarılarını şöyle haber yapmıştır:

"Çanakkale Kara Savaşlarında olağanüstü yararlılıkları görülen ve savunmadaki güç ve ustalığı ile hakkıyla şan ve şeref kazanarak boğazları ve hilafet makamını (İstanbul) kurtaran kumandanlarımızdan, doğuştan kahraman, mümtaz.... Albay Mustafa Kemal Beyefendi."

Bu gazete haberinde Mustafa Kemal'in, aşağıdaki özelliklerinden hangisi ön plana çıkarılmıştır?

- A) Çok yönlülüğü B) Birleştirme gücü
C) İleri görüşlülüğü D) Askerlik yeteneği

(2013-2014 TEOG 1)

08-

Yazar, Picardie Manevraları (Fransa'nın Pikardi Bölgesi'nde yapılan askerî tatbikat) sırasında Paris'te Mustafa Kemal'le yaptığı görüşmeyi şöyle özetler: "Mustafa Kemal'e manevralar konusundaki izlenimlerini sorduğumda: "Uçaklar savaşlarda çok önemli rol oynayacaktır." dedi. Havacılık o zaman yeniydi ve sadece gözlem amaçlı kullanılıyordu. Mustafa Kemal'in görüşlerinin isabetsiz olduğunu düşündüm. Yanılmışım, nitekim dört yıl sonra I. Dünya Savaşı'nda hava gücünün kesin etkisi görüldü.

Metinde sözü edilen yazar, Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğini kavrayamamıştır?

- A) Kararlılığını B) Vatanseverliğini
C) İdealistliğini D) İleri görüşlülüğünü

(2014-2015 TEOG 1 MAZERET)

09-

İtalya, 1911 yılında Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'a saldırdı. Osmanlı Devleti, Trablusgarp'a ordu veya donanma gönderebilecek durumda değildi. Savaş başlayınca bölgeye içinde Mustafa Kemal'in de bulunduğu bir grup genç ve gönüllü Osmanlı subayı gönderildi. Mustafa Kemal ve arkadaşları yerli halkı örgütleyerek İtalyanlara karşı başarılı mücadeleler verdiler.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin ordu ve donanmasının yetersizliğine
- B) Osmanlı Devleti'nin işgal karşısında tepkisiz kaldığına
- C) İtalya'nın yayılmacı bir politika izlediğine
- D) Subayların teşkilatçı yeteneğine

(2014-2015 TEOG 1 MAZERET)

10-

TARİH	OLAY	TÜRK ORDUSUNUN SAVAŞTIĞI DEVLET	MUSTAFA KEMAL'İN ALDIĞI RÜTBELER
1911	Trablusgarp Savaşı	İtalya	Binbaşılığa yükseldi.
1915	Çanakkale Savaşları	İtilaf Devletleri	Albaylığa yükseldi.
1916	I. Dünya Savaşı'nın Kafkas Cephesi	Rusya	Tümgeneralliğe yükseldi.
1921	Sakarya Meydan Savaşı	Yunanistan	Mareşallığe yükseldi.

Verilen tablodan, aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal, hangi savaş sonrasında albay rütbesi almıştır?
- B) Osmanlı Devleti'nin 20. yüzyılda yaptığı savaşlar hangileridir?
- C) Mustafa Kemal, Kafkas Cephesi'nde hangi şehirleri kurtarmıştır?
- D) Mustafa Kemal'in en son rütbe aldığı savaş hangisidir?

(2014-2015 TEOG 1 MAZERET)

11-

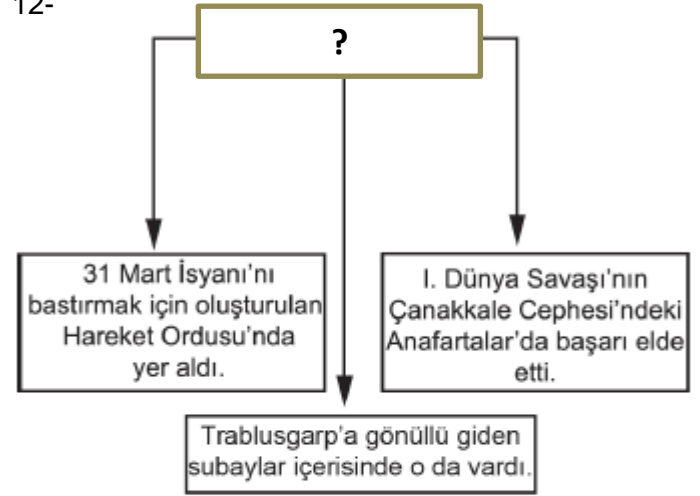
Mustafa Kemal, Balkan Savaşları sırasında Gelibolu Yarımadası'nda görev almıştır.

Bu görev onun, aşağıdaki savaşlardan hangisinde başarı göstermesinde etkili olmuştur?

- A) Çanakkale Savaşları
- B) Trablusgarp Savaşı
- C) Sakarya Meydan Savaşı
- D) Başkomutanlık Meydan Savaşı

(2014-2015 TEOG 1 MAZERET)

12-



Bu şemada başlık olarak aşağıdakilerden hangisi kullanılmalıdır?

- A) Devlet Adamı Atatürk
- B) Asker Mustafa Kemal
- C) Öğrenci Mustafa Kemal
- D) Atatürk I. Dünya Savaşı'nda

(2015-2016 TEOG 1)

13-

Mustafa Kemal, Anafartalar Savaşı'nda; "Size ben taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve komutanlar geçebilir!" emrini vermiştir.

Mustafa Kemal'in yukarıdaki sözünden onun hangi özelliği çıkarılabilir?

- A) Yeniliklere açık bir lider olması
- B) Üstlerinin verdiği emirleri eleştirmesi
- C) Yaptığı işlerde kararlı hareket etmesi
- D) Barış görüşmelerine önem vermesi

(2015-2016 TEOG 1 MAZERET)

14-

Osmanlı Devleti çıkardığı Tehcir Kanunu'yla ülkedeki Ermenilerin bir kısmını Suriye Bölgesi'ne göç ettirenken;

- göç ettirilenlerin vergilerini ertelemiş,
- yol boyunca göç edenleri korumak için memurlar görevlendirmiş,
- yanlarına diledikleri eşyaları almalarına izin vermiş,
- ayrıca savaştan sonra göç ettirilenlerin geri dönüşleri için kararname yayımlamıştır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin uyguladığı tehcir politikası ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Göç ettirilenlerin can güvenliğine önem verilmiştir.
- B) Göç edenlerin maddi hakları korunmaya çalışılmıştır.
- C) Tehcirle Anadolu'daki Ermeni varlığı bitirilmek istenmiştir.
- D) Tehcir uygulaması yasal bir çerçevede gerçekleştirilmiştir.

15-

Mustafa Kemal, Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'na atandığında bu görevi kendisine devreden Alman Generali Liman Von Sanders'in, "... Yenildik. Bizim için her şey bitti." sözlerine karşı; "Savaş, müttefiklerimiz için bitmiş olabilir. Ama bizi ilgilendiren savaş, bağımsızlığımızın savaşı ancak şimdi başlıyor." yanıtını vermiştir.

Mustafa Kemal'in bu cevabı, onun kişisel özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Çok yönlülüğüyle
- B) Savaşı sevmemesiyle
- C) Mantıklı ve gerçekçi oluşuyla
- D) Ümitsizliğe yer vermemesiyle

(2015-2016 TEOG 1 MAZERET)

16-

Ahmet öğretmen öğrencilerine, "Mustafa Kemal bu cephede Arıburnu, Anafartalar ve Conkbayırı'nda yaptığı savaşlarla askerî alandaki yeteneğini kanıtladı, düşman kuvvetlerine ağır kayıplar verdirdi." bilgilerini vermiştir.

Buna göre, Ahmet öğretmenin bilgi verdiği cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Irak Cephesi
- B) Suriye Cephesi
- C) Kafkasya Cephesi
- D) Çanakkale Cephesi

17-



1911 yılında sömürge arayışı içerisindeki İtalya'nın saldırısı üzerine Osmanlı Devleti bölgeye yardım gönderemedi. Bu nedenle aralarında Mustafa Kemal'in de bulunduğu bir grup genç Osmanlı subayı gizlice bölgeye geçerek yerli halkı örgütlediler. Mustafa Kemal, 1912 yılının ekim ayına kadar kaldığı Bingazi, Derne, Tobruk'ta, İtalyanlara karşı başarılı bir mücadele verdi.

Yukarıdaki ifadeye getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mustafa Kemal Balkanlarda
- B) Mustafa Kemal Trablusgarp'ta
- C) 31 Mart Olayı ve Mustafa Kemal
- D) Mustafa Kemal Çanakkale Cephesi'nde

(2019-2020 EGL)

18-

**Mustafa Kemal;**

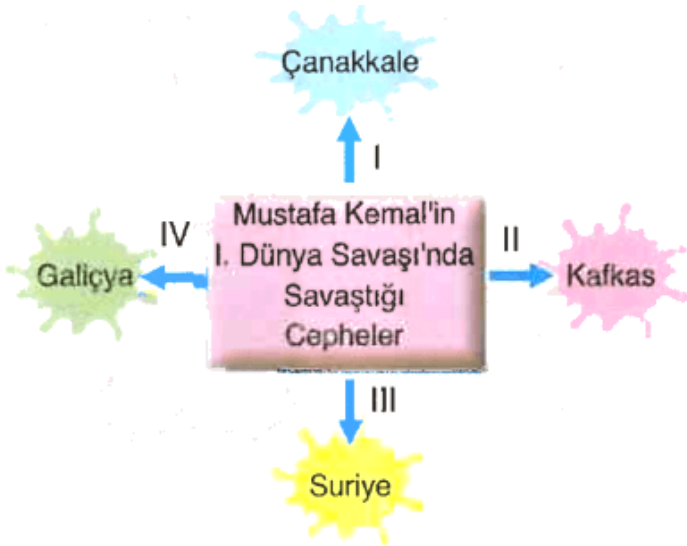
- Gelibolu Yarımadasında görev alması, Çanakkale Savaşlarındaki başarısını olumlu etkilemiştir.
- Çanakkale Savaşında, dünyanın tanıdığı bir komutan olmuştur.

Buna göre Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) I. Dünya Savaşı'nda görev almıştır.
- B) Yenilikçi bir subaydır.
- C) İlk görev yeri Çanakkaledir.
- D) Askeri alanda bir çok rütbe almıştır.

(2019-2020 EGL)

19-



Yukarıda verilenlere göre, Mustafa Kemal, **Birinci Dünya Savaşı**'nda kaç nolu yerde görev **yapmamıştır** ?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

(2019-2020 EGL)

20-

1909'da meşrutiyet yönetiminden memnun olmayanlar tarafından İstanbul'da çıkarılan 31 Mart Ayaklanması'nın bastırılması için hazırlanan Hareket Ordusu'nda Mustafa Kemal de görev aldı.

Yukarıdaki bilgilere dayanarak;

- I. Mustafa Kemal'in saltanat sistemine karşı çıktığı,
- II. 31 Mart Ayaklanması ile devletin yönetim şeklinin değiştiği,
- III. Mustafa Kemal'in ülkede düzeni sağlamak için mücadele ettiği

yargılarından hangisine ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III

(2019-2020 EGL)

KONU ÖZETİ**❖ CEPHEDEN CEPHEYE MUSTAFA KEMAL**

Mustafa Kemal, askerî eğitimini başarı ile tamamladıktan sonra kurmay yüzbaşı olarak 1905 yılında ilk görev yeri olan Şam'daki 5. Ordu Topçu Birliği'ne atandı.

Başarılarla dolu profesyonel askerlik hayatı böylece başlamış oldu. Osmanlı ordusu içerisinde çeşitli görevlerde bulundu. Trablusgarp, Çanakkale, Kafkas ve Suriye cephelerinde işgalci devletlerin ordularına karşı başarılı savaşlar yaptı

***Çetin Bir Direniş / TRABLURGARB SAVAŞI**

Avrupa'da ve dünyada büyük devlet olmanın yolunun sömürge sahibi olmaktan geçtiğini düşünen İtalyanlar 29 Eylül 1911 tarihinde **Kuzey Afrika**'da bir Osmanlı toprağı olan **Trablusgarp**'a saldırdı.

İtalyan saldırısı başladığında Trablusgarp topraklarında 2450 kişiden oluşan az sayıda Türk askeri bulunmaktaydı. Bütün askerî uzmanlar Osmanlı birliklerinin kesinlikle İtalyan ordusu karşısında büyük bir yenilgiye uğrayacağını hesap ediyorlardı.

Mustafa Kemal,Trablusgarp Savaşı'nın başlamasıyla birlikte İtalyanlara karşı mücadele etmek amacıyla Genelkurmay Başkanlığının bilgisi dâhilinde, İstanbul'dan "Şerif" takma adıyla ve gazeteci kimliğiyle Trablusgarp'a gitmek üzere yola çıktı. Burada İtalyanlara karşı mücadele eden halkın düzensiz ve silahsız olduğunu kısa zamanda tespit etti.

Kısa zamanda Trablusgarp'ta yaşayan halkın güvenini kazanan Mustafa Kemal, halkı örgütlemeye başladı. Derne ve Tobruk'ta İtalyanlara karşı kahramanca savunma savaşları yaparak büyük bir başarı kazandı. Bu, onun komutan olarak ilk önemli başarısı oldu.

Mustafa Kemal, Trablusgarp Savaşı'nda teşkilatlanarak az kuvvetle başarı elde etme ve sorumluluk alarak hareket etmenin yanı sıra, emrindeki birlikleri yönetme sanatını da geliştirdi ve "**TEŞKİLATÇILIK**" anlamında önemli deneyimler kazandı.

***Bolayır'da Görev / BALKAN SAVAŞLARI**

Balkan Savaşı başladığında Mustafa Kemal, Trablusgarp' da idi. Savaş başladıktan bir süre sonra hemen görevlendirildiği Çanakkale / Bolayır Bölgesi'ne geldi.

Bu bölgede görev yaparken çevreyi gözlemlemesi ve Çanakkale'nin tüm noktalarını öğrenmesi, yıllar sonra Birinci Dünya Savaşı'nda görev yaptığı Çanakkale Cephesi'nde işe yaraymış ve bu savaş anında bölgede uyguladığı strateji ve planlarında kolaylık sağlamıştır.

***Bir Dirilişin Destanı / ÇANAKKALE ZAFERİ**

İngiltere ve Fransa, müttefikleri olan Rusya'ya ekonomik ve askerî açıdan yardım etmek amacıyla büyük bir donanma ile Çanakkale önlerine geldi. Mustafa Kemal, Çanakkale Cephesi'nde 19. Tümede görev üstlendi. Mustafa Kemal, Çanakkale Boğazı'nı donanma ile geçemeyen İtilaf Devletlerinin Seddülbahir ve Karatepe-Küçük Arıburnu arasında çıkartma yapacağı yerleri önceden tahmin etti. Bu tahmini onun "**İLERİ GÖRÜŞLÜLÜĞÜ**" nü ve "**ASKERİ DEHA**" sını ortaya koydu.

Albay Mustafa Kemal, Gelibolu Yarımadası'ndaki bu başarılarından dolayı tarihin gidişatını değiştirmiştir. Gerçek kahramanlığın en yücesine ulaşan Mustafa Kemal,elde ettiği zafer ile Türk milletinin kalbinde en sıcak yeri almayı başarmıştır. Mustafa Kemal, İtilaf Devletlerinin ordularını Gelibolu Yarımadası'nda durdurarak onların Çanakkale'yi geçmelerine izin vermemiş ve kısa sürede halkın büyük sevgisini kazanmıştır. Bu durum onun "**MİLLİ MÜCADELE**"NİN **ÖNDERİ**" olmasında başlıca etken olmuştur.

***Doğuda Zorlu Koşul / KAFKAS CEPHESİ**

Ruslar, 1914 yılında Anadolu topraklarına girerek Erzurum, Muş, Bitlis, Erzincan, Van ve Trabzon kentlerini işgal etti. 1915-Çanakkale Savaşlarından sonra tümgeneralliğe terfi eden Mustafa Kemal, Kafkas Cephesi'nde 16. Kolordu Komutanı olarak görevlendirildi. Süratle yeni görev yerine ulaşan Mustafa Kemal, önce emrindeki askerî birliklerin disiplinini sağlayarak araç-gereç ve cephane ihtiyaçlarının sağlanması için çalışmalar başlattı. Daha sonra çok çetin geçen kış şartlarından, soğuk ve açlıktan askerlerini korumak ve

beslenmelerini sağlamak için onları korunaklı bölgelere çekti.

Kafkas Cephesi'nde dağınık birlikleri yeniden düzenleyip savaşıcak hâle getirmesi ve Muş ve Bitlis'te Ruslar'ı yenerek zafer elde etmesi Mustafa Kemal'in **"TEŞKİLATÇILIK"** ve **"YARATICILIK ve AKILCI YÖNETİM"** anlayışının en güzel örneklerini ortaya koyar.

***Kararlılık Abidesi / SURİYE CEPHESİ**

Kafkas Cephesi'nde elde ettiği başarılarından dolayı Mustafa Kemal bu sefer de Suriye Cephesi'nde bulunan 7. Orduda görevlendirildi.

Her zaman uyguladığı gibi bölgeye gelir gelmez emrindeki askerî birliklerin yiyecek, araç-gereç ihtiyaçlarının karşılanması için çalışmalar başlattı.

Ancak bu sırada 7. Ordu Komutanlığı'nı üstlenmiş olan Alman Komutanın ,Kanal Cephesi'nde yenildiğimiz İngiliz Ordusu'na karşı 2.kez "Taarruz Planları" üzerinde çalışmasına şiddetle karşı çıkarak bu şekilde ordumuzun başarılı olamayacağını açıkladı.

Çünkü Suriye Cephesi çok geniş bir alan-dı. Aynı zamanda Türk ordusu asker, silah ve araç-gereç açısından İngiliz ordusuna göre yetersiz bir durumdaydı.

Dediği olmayınca Mustafa Kemal, bu cephedeki askerlik görevinden istifa ederek İstanbul'a döndü. Bu durum Mustafa Kemal'in **"KARARLI KİŞİLİK"** örneğinin güzel bir göstergesidir.

Daha sonra bu bölgeye ve aynı görev yerine 2.kez gelen Mustafa Kemal, Mustafa Kemal, aldığı bir kararla Suriye Cephesi'ndeki birliklerimizi zaman kaybetmeden Suriye'nin kuzeyine (Halep) çekerek Anadolu topraklarının savunulmasını sağladı.

Mustafa Kemal Paşa, Suriye Cephesi'ndeki görevinin başında iken Mondros Ateşkes Anlaşması imzalanmış, Osmanlı Devleti savaştan çekilme kararı almış ve Mustafa Kemal İstanbul'a çağırılmıştı.

CEVAP ANAHTARI

ADI SOYADI	NO:
MERKEZ ORTAOKULU	SINIFI:

A B C D

1 ○○○○

2 ○○○○

3 ○○○○

4 ○○○○

■ 5 ○○○○

6 ○○○○

7 ○○○○

8 ○○○○

9 ○○○○

10 ○○○○

A B C D

11 ○○○○

12 ○○○○

13 ○○○○

14 ○○○○

■ 15 ○○○○

16 ○○○○

17 ○○○○

18 ○○○○

19 ○○○○

20 ○○○○

